

Модельна навчальна програма

**«Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс)
для закладів загальної середньої освіти**

(автори: Масол Л. М., Просіна О. В.)

*«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»
(Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1. Вступна частина.

Особливості опанування мистецтва пов'язані з його унікальною освітньою місією – формування в людини ціннісних естетичних орієнтацій у процесі впливу на розум і почуття, свідомість і підсвідомість. Художні твори здатні пробуджувати креативний потенціал учнів для самореалізації та участі в соціокультурній творчості. Сучасні електронні мережі, долаючи культурні кордони, надають можливість отримувати художню інформацію в найрізноманітніших обсягах і форматах; але вона потребує адекватної інтерпретації, критичного ставлення, естетичного оцінювання, тобто вміння вирізняти в інформаційних потоках справжні цінності й орієнтуватися на них. З огляду на швидку цифровізацію освітньо-комунікативного середовища зростає роль візуальної інформації в розвитку людини. Візуальною образністю пронизані тексти різної природи, зокрема глобальні масиви медіатекстів, які можуть мати як естетичний, так і антиестетичний вплив на учнів. Тому вивчення мистецтва має спрямовуватися на розвиток не лише загальної і художньої культури особистості, а й на низку ключових і предметних компетентностей, зокрема медіа-компетентності як чинника подолання загроз і викликів віртуальної реальності, формування естетичного імунітету.

Модельна навчальна програма «Мистецтво» для 5-6 класів – це комплексна програма для адаптаційного циклу навчання, яка забезпечує наступність між початковою і базовою освітою, гнучкий перехід учнів від молодшого шкільного віку до підліткового, сенситивного для формування цінностей і пошуку життєвих сенсів, розвитку емоційного інтелекту і критичного мислення. Вона розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти, яким визначено мету мистецької освітньої галузі – цілісний розвиток особистості учня у процесі опанування мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні.

Програма реалізує визначені в Державному стандарті ціннісні орієнтири та **ключові компетентності**, а саме: вільне володіння державною мовою, здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки й технологій; інноваційність; екологічна й інформаційно-комунікаційна компетентності; навчання впродовж життя; громадянські

та соціальні компетентності; підприємливість і фінансова грамотність, а також пріоритетна для мистецької галузі культурна компетентність.

Мета інтегрованого навчання мистецтва досягається шляхом реалізації таких **завдань**:

- виховання в учнів емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва та дійсності, розвиток художніх інтересів та естетичних потреб, емоційного інтелекту;
- формування системи художніх знань, яка відображає видову і жанрову специфіку та взаємодію мистецтв; опанування мистецької грамоти, насамперед музичної і візуальної;
- розвиток умінь сприймання, інтерпретації та оцінювання творів мистецтва й художніх явищ; здатності брати участь у дискусіях на теми мистецтва, висловлювати й аргументувати власні думки, судження, пріоритети;
- здобуття мистецького досвіду в різних видах практичної діяльності; в індивідуальних, групових і колективних мистецьких проєктах; стимулювання здатності учнів до художньо-творчого самовираження, до роботи в команді на засадах толерантності й партнерства;
- розвиток художніх здібностей, уяви та інтуїції, критичного і креативного мислення, інноваційності;
- формування потреби в естетизації середовища, готовності до участі в соціокультурному житті, до збереження і примноження мистецько-культурних цінностей.

Принципи, на яких ґрунтується програма та визначаються дидактичні пріоритети:

- дитиноцентризму та індивідуалізації, врахування вікових особливостей і природних здібностей учнів;
- систематичності, неперервності, наступності між початковою і базовою освітою, адаптаційним і основним циклами навчання;
- глокальної освіти – поєднання глобального (загальнолюдського), національного (державного) та локального (етнокраєзнавчого) аспектів змісту освіти;
- дидактичної інтеграції на основі взаємодії мистецтв і методів компаративістики, спрямованих на поліхудожній розвиток учнів;
- континуальності – єдності навчання і виховання особистості, художнього і технічного, емоційного та раціонального, свідомого та інтуїтивного в процесі опанування мистецьких цінностей;

- варіативності змісту, засобів, методів і технологій навчання мистецтва;
- діалогічної суб'єкт-суб'єктної взаємодії, партнерства, емоційно-енергетичної насиченості навчання;
- пріоритету художньо-творчої самореалізації учнів, пошуку особистісних сенсів у навчанні мистецтва;
- стимулювання мистецької самоосвіти, єдність формальної, неформальної та інформальної освіти.

Програма побудована на підґрунті *компетентнісного, інтегративного, особистісно орієнтованого, діяльнісного та культурологічного підходів*, які зумовлюють дидактично доцільне визначення змісту навчання мистецтва і широку палітру методичного інструментарію вчителя.

Компетентнісний підхід розглядаємо як з позиції цілей і результатів загальної мистецької освіти, які вимірюються у відповідних формах контролю та оцінювання учнів, так і з позиції організації процесу навчання: добору доцільного змісту і відповідних художньо-педагогічних технологій.

Інтегративний підхід виражається в акцентуванні взаємодії різних видів мистецтва в рамках освітньої галузі та пошуку міжгалузевих зв'язків, інтеграції навчання мистецтв із соціокультурним середовищем.

Особистісно зорієнтований підхід сприяє підвищенню мотивації до навчання, забезпечує розкриття творчого потенціалу і розвиток індивідуальних художніх здібностей учнів відповідно до інтересів і потреб.

Діяльнісний підхід спрямований на розвиток практичних умінь учнів у різних видах мистецтва, наскрізних навичок (soft skills) і здатності застосовувати їх у власній життєдіяльності.

Культурологічний підхід зумовлює розгляд мистецтва в широкому культурологічному контексті в єдності цінностей культури національної та зарубіжної, народної і професійної, елітарної і популярної, традиційної та інноваційної; у результаті такого підходу в учнів має сформуватися цілісний художній образ світу, готовність до діалогу культур і бажання збагачувати особистісний культурний потенціал за допомогою ресурсів світового мистецтва (за формулою «людина в культурі - культура в людині»).

Структура програми та загальна характеристика її складників

Програма містить результативні, змістові та процесуальні складники, які структуровано за трьома відповідними рубриками «Очікувані результати навчання», «Пропонований зміст навчального предмета/інтегрованого курсу», «Види навчальної діяльності».

У рубриці «**Очікувані результати навчання**» конкретизовано вимоги до учнів окремо для 5 і 6 класів відповідно до запропонованого змісту для кожного року навчання і з урахуванням чотирьох груп результатів, визначених у Державному стандарті базової середньої освіти. До результатів варто зарахувати не лише грамотність і досвід в окремих видах мистецтва, а й міжпредметну естетичну компетентність, а також інтегративну медіа-компетентність у сфері мистецтва. Саме вони дають змогу учням вирішувати міждисциплінарні проблеми, наприклад, під час виконання інтегративних галузевих і міжгалузевих проєктів.

Рубрика «**Пропонований зміст навчального предмета/інтегрованого курсу**» побудована із застосуванням навчальних модулів, що оптимізує освітній процес, робить його систематизованим і водночас гнучким, варіативним.

В основу конструювання змісту програми інтегрованого курсу «Мистецтво» і визначення структури й тематизму кожного року навчання обрано авторську **концепцію поліцентричної інтеграції** (Л. М. Масол), яка детермінує цілісну наскрізну побудову мистецької освіти впродовж усієї вертикалі від початкової до старшої школи на засадах художньо-світоглядних орієнтацій і культурно-мистецьких універсалій. Поліцентрична інтеграція передбачає виокремлення *домінантних* компонентів змісту (музичного та образотворчого), які поєднуються в єдиний тематичний цикл на основі певної художньо-дидактичної суперпозиції, що здатна інтегрувати окремі одиниці змісту.

У початкових класах у зміст доміантних видів музичного та образотворчого мистецтва інтегруються елементи синтетичних мистецтв (театр, хореографія, кіно) на основі спільного художньо-світоглядного тематизму, що відображає світ природи, людини і культури в мистецтві, а також з орієнтацією на універсальні категорії «**абетки мистецтв**» – «ритм», «форма», «композиція», «контраст» тощо.

В основній школі доміантність музичного та образотворчого компонентів змісту зберігається, однак активніше репрезентовані поширені в культурі сучасності кінематограф, художня фотографія, архітектура, дизайн.

У 5 класі, коли здійснюється поступовий перехід від початкової до базової освіти, універсальною суперпозицією інтеграції змісту є поняття «**види і мова мистецтв**». Цей зміст розкривається на матеріалі музики, хореографії, графіки, живопису, скульптури, архітектури, театру, цирку, кіно, дизайну, також через їхню взаємодію.

Для 6 класу універсальною суперпозицією інтеграції змісту обрано категорію «**жанри мистецтва**», що розглядається через специфіку жанрів музики, графіки, живопису, скульптури, кінематографа тощо, а також явищ взаємопроникнення жанрів (жанри-гібриди).

Щоб чітко усвідомити перспективу розвитку програми, вчителю варто розуміти, що згідно з авторською концепцією поліцентричної інтеграції під час наступного циклу навчання (7-9 кл.) універсальною суперпозицією інтеграції змісту освіти обрано категорію «**стилі мистецтва**».

У старшій профільній школі зміст навчання інтегрується навколо суперпозиції *«мистецтво культурних регіонів світу»* (базове загальноосвітнє навантаження), водночас суттєво зростає роль художньо-практичної діяльності за вибором здобувачів освіти відповідно до профілю навчання (*вибіркове профільне навантаження*).

Таким чином, упродовж усього періоду навчання мистецтва в закладах загальної середньої освіти акцент зроблено не на окремих фактах - персоналіях митців і художніх творах, вибір яких стає виключно прерогативою вчителів, а на фундаментальних мистецьких узагальненнях, тому наскрізна логіка здійснюється за концентрично-спіралевидним принципом структурування змісту, а на окремих етапах – за лінійним принципом.

Важливо зазначити, що система запропонованих тематичних модулів інтегрованого курсу «Мистецтво для 5 і 6 класів є варіативною: у репрезентованому переліку є модулі *домінантні* (з музичного та образотворчих мистецтв) і *мобільні*, окремі теми яких легко інтегруються в домінантні. Послідовність і обсяг тем учитель може змінювати з огляду на потреби й можливості конкретного закладу освіти, адаптувати до автономного викладання предметів «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво», доповнюючи їх темами з інших мобільних модулів.

У рубриці **«Види навчальної діяльності»** подано орієнтовний перелік видів діяльності учнів, в якому переважають художньо-практичні й творчі. Цей перелік може варіюватися і доповнюватися вчителем, вільним у доборі художньо-дидактичного матеріалу, кількості й тематики мистецьких проєктів - індивідуальних, групових, колективних. Надані діяльнісні орієнтири й діяльнісні форми інтеграції запроваджуються через диференційовані завдання різного рівня складності з урахуванням художніх інтересів і можливостей учнів, що сприяє розвитку креативного потенціалу особистості.

Особливості організації освітнього процесу.

Кількість навчальних годин у програмі відповідає *«рекомендованому»* навчальному часу (2 год. на тиждень), визначеному Типовою освітньою програмою (затвердженою наказом МОН від 19.02.2021 р. № 235). Заклад освіти може змінювати кількість навчальних годин на вивчення інтегрованого курсу або окремих предметів у межах заданого діапазону навчального навантаження: *«мінімального – 1 год.»* та *«максимального – 3 год.»*. При цьому треба забезпечити умови досягнення результатів навчання в обсязі **не меншому** ніж визначено цією програмою.

Розглянемо варіанти організації:

1 варіант. Якщо освітній заклад обирає *мінімальну* кількість годин на галузь (1 год. на тиждень), то викладається виключно інтегрований курс.

2 варіант. Якщо освітній заклад обирає *рекомендовану* кількість годин на галузь (2 год. на тиждень), то може викладатися як інтегрований курс «Мистецтво» (2 год на тиждень), так і автономні предмети «Музичне мистецтво» (1 год.) та «Образотворче мистецтво» (1 год); але теми із синтетичних мистецтв і медіа, зазначені в модулях програми мають **обов'язково інтегруватися** до змісту домінуючих видів мистецтва, адже вимоги до результатів їх опанування учнями, що передбачені Державним освітнім стандартом, не підлягають скороченню. Приміром, рекомендуємо до предмету з музичного мистецтва інтегрувати теми насамперед зі сценічних мистецтв (хореографія, театр), а до образотворчого мистецтва – з екранних мистецтв (кінематограф тощо), які належать до спільної візуальної групи.

3 варіант. Якщо заклад обирає *максимальну* кількість годин на галузь (3 год. на тиждень), передбачену в Типовій освітній програмі, то за рахунок додаткової третьої години поряд з інтегрованим курсом або двома автономними предметами можуть викладатися «Хореографія» (за наявності фахівця) або інші види мистецтва.

4 варіант. За бажанням навчального закладу окремі теми розробленої програми можна використовувати як навчальні модулі для конструювання міжгалузевих інтегрованих курсів (наприклад, «Комп'ютерна графіка та анімація» або «Література і мистецтво» тощо).

Орієнтовна тематична структура програми

(2 варіанти відповідно до рекомендованого навчального навантаження)

Клас	Назва інтегрованого курсу / предметів (кількість годин на тиждень)		
	Інтегрований курс	Автономні предмети	
	Мистецтво (2 год)	Музичне мистецтво (1 год)	Образотворче мистецтво (1 год)
5	Тема року: Види і мова мистецтва Народне і професійне мистецтво Взаємодія і синтез мистецтв	Тема року: Види і мова музичного і сценічних мистецтв	Тема року: Види і мова візуальних мистецтв
6	Тема року: Жанри мистецтва Образи людини в мистецьких жанрах Образи природи в мистецьких жанрах	Тема року: Жанри музичного і сценічних мистецтв	Тема року: Жанри візуальних мистецтв

2. Основна частина.

5 клас

Очікувані результати навчання ¹	Пропонований зміст інтегрованого курсу (двох навчальних предметів)	Орієнтовні види навчальної діяльності
<p>1. Пізнає різні види мистецтва, інтерпретує художні образи, виявляє ціннісне емоційне ставлення до мистецтва</p>	<p><i>Вступ.</i> Палітра видів мистецтва. Роль мистецтва у житті людини. Художній образ - основа сприймання і розуміння змісту твору мистецтва. Спільні поняття для різних видів мистецтва: ритм, гармонія, форма тощо.</p>	<p>Спів народних і сучасних авторських пісень з пластичним інтонуванням, з імпровізованими жестами й рухами. Інсценізації народних українських обрядів, насамперед поширених у культурному середовищі рідного краю з усвідомленням національної ідентичності через мистецтво.</p>
<p>1.1. Описує особливості мови різних видів мистецтва; пояснює засоби виразності художнього образу у творах різних видів мистецтва. Наводить приклади творів різних видів мистецтва. Розрізняє види і наводить приклади українського фольклору (музичного, танцювального); українського декоративно-прикладного мистецтва. Орієнтується у календарно-обрядових дійствах, особливостях народного мистецтва рідного краю.</p>	<p><i>Модуль 1 (домінантний).</i> Види і мова музичного мистецтва. Народна і професійна музика. Особливості українського музичного фольклору. Календарно-обрядові й родинно-побутові пісні у дзеркалі традицій і сучасності. Вокальна та інструментальна музика. Співочі голоси. Види хорів.</p>	<p>Гра на елементарних дитячих інструментах, зокрема на вироблених власноруч. Експериментування зі звуками різних властивостей.</p>
<p>1.2. Уважно сприймає твори різних видів мистецтва. Передає враження від творів вербально/невербально, різними художніми засобами. Висловлює власне ставлення до творів мистецтва. Застосовує в процесі вербальної інтерпретації відповідну термінологію. Наводить приклади синтезу мистецтв, зв'язків між видами</p>		

<p>мистецтва, мистецтва з життям.</p>	<p>Симфонічна музика. Види</p>	<p>Імпровізація супроводу до</p>
<p>2. Виявляє художньо-образне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва</p>	<p>оркестрів.</p>	<p>пісні.</p>
<p>2.1.Бере участь у виконавській творчості: співає, зокрема народні пісні та їх обробки (в хорі/ансамблі/соло), грає на елементарних музичних інструментах. Виконує зображення і розробляє ескізи, зокрема з етнічними мотивами, застосовує різні художні техніки, матеріали, формати, прийоми. Виявляє елементарні навички в царині фотомистецтва. Відтворює характерні особливості сценічного персонажа в мовленні, міміці, пластиці тіла.</p>	<p>Сучасні обробки народної і класичної музики. Модуль 2. Види і мова сценічних мистецтв. Зв'язок мистецтва з літературою. Види і мова театру: драматичного, музичного, лялькового. Сценографія. Специфіка мови циркового мистецтва.</p>	<p>Виконання ритмічних партитур. Музично-дидактичні ігри (ребуси з нотної грамоти, вікторини «Упізнай/заспівай мелодію») Дослідження довкілля, сприйняття його об'єктів для художньо-образної інтерпретації (замальовки, фотографії тощо).</p>
<p>2.2.Імпровізує (вокальні інтонації, ритмічний супровід до пісні, танцювальні рухи тощо). Поєднує засоби музики, пластичного інтонування, візуального ряду. Створює зображення (графічні, живописні, об'ємні) в процесі експериментування з кольорами, лініями, формами.</p>	<p>Мова хореографії. Види танців Перформанс. Модуль 3 (домінантний). Види і мова візуальних / образотворчих мистецтв. Основи композиції - побудови</p>	<p>Створення графічних і живописних композицій у різних техніках, зокрема з урахуванням національних традицій. Виконання скульптурних зображень, аплікацій, інсталяцій, дизайнерських робіт.</p>
<p>2.3.Спостерігає за довкіллям, фіксує власні спостереження (фото, замальовки тощо). Використовує художню літературу в мистецькій творчості. Створює пластичні рухи під музику. Пропонує власні ідеї, реалізує їх з допомогою вчителя чи інших осіб, зокрема з урахуванням національних традицій. Використовує знання і вміння з інших освітніх галузей.</p>	<p>художнього твору, що забезпечують його цілісність. Засоби художньої виразності графіки (точка, лінія, пляма, штрих). Види й техніки графіки. Силует. Світлотінь. Засоби художньої виразності живопису (колір, відтінки</p>	<p>Участь у колективних, групових та індивідуальних мистецьких проєктах (зокрема екологічних) з виявом умінь працювати в команді, ініціативності,</p>

<p>3. Пізнає себе через взаємодію з мистецтвом, регулює власний емоційний стан</p>	<p>кольору, колорит, теплі і холодні кольори, контраст і нюанс). Види й техніки живопису (станковий, монументальний - фреска, мозаїка, вітраж).</p>	<p>креативного мислення. Застосовування цифрових технологій у презентаціях.</p>
<p>3.1.Характеризує власну творчість за визначеними критеріями. Визначає сильні й слабкі сторони своєї роботи в чітких формулюваннях.</p>	<p>Види мистецтва скульптури (кругла, рельєф); мова скульптури (об'єм, форма, фактура), матеріали скульптора.</p>	<p>Сприймання, аналіз, інтерпретація і порівняння творів різних видів мистецтва - музичного, сценічних, візуальних з дотриманням відповідної термінології та норм грамотного українського мовлення.</p>
<p>3.2.Презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій задум. Визнає можливість різного втілення творчого задуму.</p>	<p><i>Модуль 4. Види і мова візуальних / пластичних мистецтв.</i></p>	<p>Участь у дискусіях з тем мистецтва, висловлювання власних емоційних вражень, ціннісних ставлень та критичних суджень щодо художніх творів.</p>
<p>3.3.Долучається до мистецьких заходів; дослідницьких проєктів. Виконує різні ролі в спільному творчому процесі, висловлює свою думку в обговореннях творів мистецтва, використовує власний досвід і різні види інформації під час спільної творчості. Бере участь в інсценізаціях календарно-обрядових дійств, народних ігор з використанням пісенного матеріалу, танцювальних рухів, елементів костюмів, атрибутів, гриму.</p>	<p>Види декоративно-ужиткового мистецтва (розпис, вишивка, витинання, гончарство, різьблення тощо). Особливості українського народного мистецтва.</p>	<p>Добір видів художньої діяльності для емоційного задоволення, зняття втоми.</p>
<p>3.4.Розпізнає емоції й почуття від сприймання мистецьких творів і описує власні мистецькі вподобання. Пояснює вплив творів на зміну емоційного стану. Розуміє, який вид художньо-творчої діяльності покращує емоційний стан. Визначає улюблені види мистецької діяльності, пояснює, від чого отримує задоволення у творчості.</p>	<p>Види і мова архітектури. Мова художньої фотографії. Види дизайну. Сучасні артпрактики (інсталяція, стріт-арт, реді-мейд).</p>	<p>Пошук і використання художніх матеріалів різної природи (текстових, ілюстративних, аудіо- відео-</p>
<p>4. Використовує інформаційне середовище у</p>	<p><i>Модуль 5. Види і мова візуальних / екранних мистецтв.</i></p>	<p></p>

власній творчості та художній комунікації	Види кінематографу: художнє, анімаційне, документальне. Мова ігрового кіно. Види мультфільмів (мальовані, лялькові, пластилінові, комп'ютерні). Художник у кіно. Мистецтво і медіа. Телебачення та його художні особливості.	, фото- тощо) з усвідомленням норм авторського права. Використання медіа для художньо-творчого самовираження, здійснення віртуальних екскурсій.
4.1.Обирає різні способи творення для художнього самовираження (ілюстрації, фото тощо). Шукає й добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні й текстові матеріали з різних джерел, упорядковує їх.		
4.2.Визначає з допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про мистецтво.		
4.3.Розуміє значення правильного оформлення цитат із покликанням на автора.		

6 клас

<i>Очікувані результати навчання²</i>	<i>Пропонований зміст інтегрованого курсу (двох навчальних предметів)</i>	<i>Орієнтовні види навчальної діяльності</i>
1. Пізнає мову різних видів мистецтва, інтерпретує художні образи, демонструє досвід емоційних переживань, виявляє ціннісне ставлення до мистецтва	Вступ. Палітра мистецьких жанрів. Жанр і образний зміст твору мистецтва.	Спів та інсценізації народних пісень та їхніх обробок, виконання сучасних авторських пісень (соло, в ансамблі, хорі).
1.1.Виокремлює та характеризує жанрові ознаки творів різних видів мистецтва, наводить приклади творів різних жанрів.	<i>Модуль 1 (домінантний).</i> Жанри музичного мистецтва.	Гра на елементарних дитячих інструментах, зокрема вироблених власноруч, та електронних музичних інструментах (за наявності).
1.2.Керує увагою під час сприймання творів мистецтва різних жанрів, інтерпретує їх зміст (вербально/невербально). Вказує на окремі виразні засоби у творах для пояснення власного враження.	Вокальні жанри (пісня, гімн, романс, серенада тощо). Хорові жанри (кантата, ораторія тощо).	

<p>Застосовує відповідну термінологію. Пояснює художні цінності творів, коментує своє ставлення до них. Порівнює художні образи з явищами довкілля, пояснює зв'язки між мистецтвом і життям</p>	<p>Камерно-інструментальні жанри (прелюдія, ноктюрн, фантазія, скерцо тощо)</p>	<p>Експериментування зі звуками різних властивостей (інтонація, динаміка, тембр, ритм тощо).</p>
<p>2. Виявляє художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва</p>	<p>Музичні цикли (сюїта, соната). Симфонічні жанри (увертюра, симфонія, концерт тощо).</p>	<p>Вокальні та інструментальні імпровізації, створення «звукових картин».</p>
<p>2.1.Бере участь у виконавській творчості за власним вибором: співає (в хорі/ансамблі/соло); грає на елементарних та/або електронних музичних інструментах. Виконує зображення в різних жанрах образотворчого мистецтва, зокрема замальовки з натури й за уявою; застосовує різні прийоми, художні техніки, матеріали, формати тощо. Використовує цифрові технології для втілення задуму. Створює фото різних жанрів (фотопортрет, фотопейзаж), komponує прості відеоролики. Виявляє ініціативність у втіленні творчого задуму.</p>	<p>Музичні ансамблі (дует, тріо, квартет тощо). Музично-театральні жанри (опера, балет, оперета, мюзикл). Роль художника у музичному театрі.</p>	<p>Виконання ритмічних партитур, зокрема в парах, ансамблях із розподілом на різні партії Музично-дидактичні ігри.</p>
<p>2.2.Імпровізує (мелодії, ритмічні «звукові картини» тощо). Поєднує засоби музики, пластичного інтонування, візуального ряду для реалізації власної ідеї. Створює зображення у процесі експериментування з кольорами, лініями, формами (графічні, живописні, пластичні, анімаційні тощо)</p>	<p>Модуль 2. Танцювальні жанри Народні танці. Бальні (парні) танці. Спортивні танці: європейські (вальс, танго тощо) та латиноамериканські (самба, ча-ча-ча тощо). Сучасні танці (летка-єнка, хіп-хоп тощо).</p>	<p>Виконання танцювальних рухів під музику. Виконання зображень у різних жанрах образотворчого мистецтва, зокрема замальовок з натури й за уявою; застосування різних прийомів, художніх технік і матеріалів. Використання цифрових технологій для втілення задуму. Створення колажів, інсталяцій, фото в різних жанрах (фотопортрет, фотопейзаж).</p>
<p>2.3.Спостерігає за довкіллям, фіксує цікаві явища довкілля і презентує власні спостереження (замальовки, фото, відео тощо). Використовує</p>	<p>Танці на льоду. Вплив танцювальної активності на здоров'я</p>	<p>Самовираження в різних видах мистецької діяльності,</p>

<p>результати спостережень у мистецькій діяльності: створення зображень в різних художніх техніках і матеріалах (колаж, інсталяція тощо). Пропонує власні ідеї, реалізує їх самостійно. Використовує знання і вміння з інших освітніх галузей.</p>	<p>людини. <i>Модуль 3 (домінантний).</i> Жанри образотворчого мистецтва.</p>	<p>презентація результатів власної творчості.</p>
<p>3. Пізнає себе через взаємодію з мистецтвом; регулює власний емоційний стан</p>	<p>Анімалістичний.</p>	<p>Участь у колективних, групових та індивідуальних дослідженнях, мистецьких проєктах з естетизації середовища, зокрема з елементами галузевої та міжгалузевої інтеграції;</p>
<p>3.1. Характеризує та оцінює власну творчість, успіхи й досягнення, зауважує помилки й частково самостійно виправляє їх. Встановлює за допомогою вчителя чи інших осіб способи вдосконалення вмінь.</p>	<p>Пейзаж (сільський, міський, гірський, марина, фантастичний тощо). Натюрморт (квітковий, овочі-фрукти, з атрибутами мистецтва тощо).</p>	<p>виявлення ініціативності, підприємливості, креативності, партнерських якостей.</p>
<p>3.2. Презентує результати власної творчості, пояснює свій задум, за потреби може докладно його описати. Аналізує зворотну інформацію з метою самовдосконалення, позитивно реагує на неї. Обстоює свою позицію у творчості.</p>	<p>Портрет (подвійний, парний, груповий, парадний, камерний, кінний, автопортрет тощо). Міфологічний, релігійний, історичний і батальний жанри.</p>	<p>Сприймання, аналіз, інтерпретація і порівняння творів різних видів і жанрів мистецтва, зокрема гібридних зразків.</p>
<p>3.3. Бере участь у мистецьких заходах; дослідницьких проєктах, інсценізаціях. Виконує різні ролі, складає план дій у спільному творчому процесі, дослухається до ідей інших; визнає різні позиції учасників, ділиться спостереженнями, розуміє значення партнерства, пропонує способи розв'язання завдань. Підтверджує думку аргументами.</p>	<p>Побутовий жанр. Інтер'єр. <i>Модуль 4.</i> Жанри кіномистецтва. Жанри ігрового кінематографа (екранізація, комедія, детектив, пригодницький фільм</p>	<p>Участь дискусіях на теми мистецтва, висловлювання власних уподобань, емоційних ставлень, критичних суджень, аргументація думок і оцінок із дотриманням норм грамотного українського мовлення.</p>
<p>3.4. Описує і пояснює емоції та почуття, що виникають під час сприймання мистецтва, порівнює власні вподобання з уподобаннями інших осіб.</p>	<p>простих</p>	<p>Сприйняття культурного різноманіття світу через мистецтво, медіа-інформацію. Компонування простих</p>

<p>Обирає твори мистецтва, суголосні власним емоціям. Вирізняє художні засоби, які вплинули на враження від твору. За потреби обирає види художньо-творчої діяльності для задоволення. Виражає свої почуття різними художніми засобами.</p>	<p>тощо). Жанри мультиплікації. Роль композиторів і художників у кіномистецтві.</p>	<p>відеороликів. Добір видів художньої діяльності для емоційного задоволення і попередження стресів; творів мистецтва для релаксації, гармонізації життєдіяльності.</p>
<p>4. Використовує інформаційне середовище у власній творчості та художній комунікації</p>	<p><i>Модуль 5. Жанри об'єднуються.</i></p>	<p>Добір і поширення ілюстративних і текстових матеріалів із різних джерел з дотриманням норм авторського права.</p>
<p>4.1.Обирає для художнього самовираження різні способи творення, зокрема медіаформати. Шукає, добирає і поширює аудіо-, відео-, ілюстративні й текстові матеріали. Планує свою діяльність для реалізації художньо-творчого задуму.</p>	<p>Жанри-гібриди в музичному і образотворчому мистецтві. Поєднання жанрів у кінофільмі. Зв'язок мистецтва з наукою і технікою. Медіамистецтво. Цифровізація в мистецтві.</p>	<p>Добір і поширення ілюстративних і текстових матеріалів із різних джерел з дотриманням норм авторського права.</p>
<p>4.2.Визначає з допомогою вчителя чи інших осіб джерела інформації про мистецтво із застосуванням цифрових технологій.</p>	<p>Віртуальна і доповнена реальність у художній творчості.</p>	<p>Використання медіа (аудіо-, відео- тощо) для художньо-творчого самовираження, здійснення мистецьких віртуальних подорожей.</p>
<p>4.3.Виявляє відповідальність щодо дотримання авторського права в процесі комунікації.</p>		